Materijalna i nematerijalna baština, gospodarski razvoj i međugeneracijsko povezivanje

LOKALNA AKCIJSKA GRUPA
Međimurski doli i bregi

LAG Međimurski doli i bregi

- Osnivanje 2012., 17 JLS, 81.334 stanovnika, 140 članova.
- Više od deset godina rada, projekti i natječaji koji se nadovezuju.
- Fokus: očuvanje baštine, identiteta i održivi razvoj.
- LAG nije “projekt po projekt”, već dugoročni lanac razvoja.

Naš razvojni put: Od potreba do vizije

- Šira vizija: odgovaramo na potrebe društva.
- Kontinuitet: svaka aktivnost gradi novu.
- Suradnja: povjerenje s dionicima svih sektora.
- Očuvanje vrijednosti: tradicija, hrana, priroda.
- Inovacije: AI, digitalizacija, međunarodne mreže.
- Snaga malih: učinci koji ostaju generacijama.

Nematerijalna baština (2014-2022)

Nematerijalna kulturna baština čini srž identiteta Međimurja, od kulinarstva i rukotvorina do tradicijskih običaja. U prošlom razdoblju fokus je bio na očuvanju i revitalizaciji tradicije.

Cekeri – tradicijska rukotvorina (Turizmom razvijamo područje)

- Brendiranje i zaštita međimurskog cekera kao nematerijalne kulturne baštine i simbola identiteta.
- Revitalizacija rukotvorina: uključivanje mladih i svih dobnih skupina u učenje izrade.
- Promocija zaboravljenog uporabnog i modnog predmeta.
- Ekonomska korist: višestruko porasla prodajna vrijednost; korist za izrađivače i zajednicu.
- Stalna tradicija: svake godine održava se izložbeni i prodajni “Festival cekera” u Međimurju.

Međimurska gibanica-kraljica slastica (Okusi domaće / Okusi tradicije)

- Dokumentirana i promovirana kroz projekte, zaštićena u monografiji.
- Prepoznatljivost na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- U pripremi dodatna zaštita kroz međunarodni projekt u novom razdoblju.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

LAG je okupio udruge, obrtnike, škole i proizvođače, dao podršku u promociji i brendiranju te osigurao da ove vrijednosti ne ostanu samo dio prošlosti, nego aktivan segment današnjeg života i gospodarstva.

Nematerijalna baština (2023-2027)

U novom razdoblju gradimo na postojećim rezultatima i povezujemo se s međunarodnim mrežama. Cilj je dodatno osnažiti gastronomski identitet Međimurja.

Slow Food Međimurje: globalna mreža

- Uključivanje lokalnih proizvođača i ugostitelja u svjetski pokret Slow Food.
- Formalno uključivanje Međimurja i Županije u Slow Food federaciju.
- Zaštita međimurske gibanice kao nematerijalne kulturne baštine.
- Dugoročno: osnažuje gastronomski identitet kraja, donosi veću cijenu i korist proizvođačima i ugostiteljima, daje regiji novu prepoznatljivost.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Nematerijalna baština u novom razdoblju izlazi izvan lokalnih i nacionalnih okvira i postaje dio globalnih mreža. Ona nije muzejski eksponat, nego živa praksa, od obitelji i udruga do međunarodnih inicijativa. I LAG je posrednik koji je otvora vrata Međimurju da postane prepoznatljivo izvan nacionalne razine.

Materijalna i prirodna baština (2014-2022)

Materijalna i prirodna baština oblikuju svakodnevni život i identitet našeg kraja. U prošlom razdoblju radili smo na očuvanju rijeke Drave, revitalizaciji prostora i stvaranju zelenih površina kroz projekte financirane iz EU i nacionalnih izvora.

Naša Drava

- Edukacije o zaštiti okoliša, radionice u vrtićima, akcije čišćenja i manifestacije.
- Uključene škole, ekološke udruge, javna ustanova za zaštitu prirode i lokalna uprava.
- Rezultat: podignuta svijest i aktivno uključivanje zajednice u zaštitu prirode.

ECOOL-TOUR (Interreg)

- Revitaliziran stari voćnjak autohtonih sorti jabuka.
- Uspostavljen edukacijski centar na otvorenom za voćare i poljoprivrednike.
- Spoj ekologije, kulture i turizma u prekograničnom kontekstu.

Parkići za budućnost (INA-Zeleni pojas)

- U svih 17 JLS posađeno po 10 autohtonih vrsta međimurskog drveća.
- Sudjelovali vrtići, škole, udruge, javna uprava, umirovljenici, javna ustanova za zaštitu prirode, udruge koje se bave zaštitom prirode.
- Rezultat: ozelenjeno Međimurje i vraćene autohtone vrste u zajednicu.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

LAG je okupio cijelu zajednicu, od djece do umirovljenika, i pretvorio prirodnu baštinu u prostor zajedničkog identiteta, edukacije i okupljanja.

Materijalna i prirodna baština (2023-2027)

Na temelju ranijih iskustava danas razvijamo projekte koji prirodnoj baštini daju europsku dimenziju i nove prilike za lokalne proizvođače i zajednice.

Green Park (projekt suradnje)

- Aktivnosti za očuvanje Perivoja Zrinskih i drugih zelenih površina.
- Uključene škole, TZ, ekološke udruge i JLS.
- Rezultat: članstvo u **Europarc federaciji**, međunarodna vidljivost prirodne baštine Međimurja.

Biodinamika (novi projekt u pripremi)

- Nastavlja se na inicijativu **Eko regija Međimurja**.
- Edukacije i podrška OPG-ovima za prelazak na biodinamičku i ekološku proizvodnju.
- Rezultat: jačanje održive poljoprivrede i uvođenje zdravih obroka u sve OŠ Međimurja u sklopu inicijative eko-regije, čiji smo jedan od suosnivača.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Materijalna i prirodna baština postaju temelj za održivi razvoj i međunarodnu prepoznatljivost. LAG daje smjer, povezuje aktere i osigurava da lokalni resursi budu i zaštita identiteta i nova razvojna šansa.

Identitet kroz turizam i poduzetništvo (2014-2022)

Turizam i poduzetništvo pokazali su se kao moćni alati za razvoj lokalnog identiteta i prepoznatljivosti Međimurja.

Skrivena blaga ruralnog turizma

- Promocija manje poznatih lokaliteta i atrakcija.
- Razvijene turističke rute povezane s prirodnim i kulturnim vrijednostima.
- Rezultat: povećana vidljivost i posjećenost ruralnih područja.

Turizmom razvijamo područje

- Brendiranje tradicijskih proizvoda i zaštita nematerijalne kulturne baštine, međimurskog „cekera”.
- Organizirani festivali, studijska putovanja i razmjena iskustava s partnerima.
- Rezultat: poduzetničke prilike za lokalne izrađivače, nova prepoznatljivost Međimurja.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

LAG je kroz turizam spojio poljoprivredu, kulturu i poduzetništvo, stvarajući temelje za razvoj prepoznatljivog identiteta Međimurja.

Identitet kroz turizam i poduzetništvo (2023-2027)

U novom razdoblju turizam i poduzetništvo povezujemo s inovacijama i digitalizacijom, ali i kroz vlastite LAG natječaje usmjeravamo sredstva u razvoj kontinentalnog turizma.

LENS-inovativni turizam

- Nastavlja se na *Skrivena blaga* i *Turizmom razvijamo područje*.
- Uvođenje umjetne inteligencije i digitalnih rješenja u promociju turizma.
- Fokus: personalizirani doživljaji, prepoznatljivost Međimurja kao destinacije.

KUL-S-POT (Interreg)

- Kulinarsko-kulturna-socijalna turistička staza.
- Uključivanje osoba s posebnim potrebama, inovativan pristup zapošljavanja osjetljivih skupina u održivu turističku ponudu.
- Rezultat: turizam postaje dostupan i ranjivim skupinama i prilagođen njihovim potrebama.

ROM&VENTURES (Interreg)

- Rimske arheološke avanture i festivali.
- Povezivanje kulturne baštine i suvremenog turizma.
- Rezultat: inovativni arheo-turizam i nova atrakcija za posjetitelje.

INT 1.2 – Razvoj prepoznatljivog turizma

- Potpore turističkim subjektima s područja LAG-a.
- Fokus: razvoj identiteta područja, podizanje vidljivosti i značaja kontinentalnog turizma.
- Rezultat: jačanje ponude, nova radna mjesta i bolja pozicija Međimurja na turističkoj karti Hrvatske.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Turizam u novom razdoblju postaje most između tradicije i inovacija. LAG ne samo da razvija međunarodne projekte, nego i vlastitim natječajima usmjerava sredstva u jačanje kontinentalnog turizma i identiteta zajednice.

Društvena uključenost i zajednica (2014-2022)

LAG je u prošlom razdoblju davao snažnu podršku udrugama i inicijativama koje povezuju generacije i brinu o osjetljivim skupinama.

NEW LOW (Erasmus+)

- Fokus: žene u pograničnim područjima i održivi ruralni turizam.
- Aktivnosti: edukacije, radionice, umrežavanje i razmjena znanja.
- Rezultat: osnaživanje žena i njihovo uključivanje u lokalni turizam.

POP Ruralni društveno-inovativni hubovi (ESF)

- Uključeni fakulteti, studenti i mladi poduzetnici.
- Stvaranje poduzetničkih priča i razvoj društvenih inovacija.
- Rezultat: jačanje kapaciteta mladih i novih ideja za lokalnu zajednicu.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

LAG je povezao akademsku zajednicu, žene, mlade i udruge u nove modele suradnje, stvarajući temelje za društvenu uključenost i inovacije.

Društvena uključenost i zajednica(2023-2027)

U novom razdoblju nastavljamo stavljati ljude u središte, posebno mlade i osjetljive skupine.

NextStop: Local (projekt za mlade, međunarodni)

- Uključivanje mladih u razvoj ruralnog turizma.
- Edukacije, radionice i razmjene s partnerima.
- Rezultat: veća uključenost mladih u zajednicu i turizam.

Udruge i korisnici LRS (INT 2.2-Jačanje zaštite okoliša i korištenja kulturne baštine)

- Potpore usmjerene na udruge s područja LAG-a:
  - udruga oboljelih od celijakije, autizma, udruga pčelara, udruge za očuvanje međimurskog konja,, udruge za zaštitu tradicijskih kolača.
  - Udruge mladih (Forestland), kulturno-umjetnička društva, sportski savezi (žene) , lovački savez, udruga privatnih šumoposjednika, društva vinogradara i vinara, učeničke zadruge, TZ-ovi
- Rezultat: aktivna uključenost svih dobnih skupina, od mladih do starijih, očuvanje tradicije, zdravlja i kulturne raznolikosti.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Kroz vlastite natječaje LAG je omogućio da udruge, kao nositelji društvenog života, imaju financijsku i organizacijsku podršku za projekte koji povezuju ljude, čuvaju tradicije i grade koheziju zajednice.

Demografska revitalizacija i kontinuitet (2014-2022)

Naš rad uvijek je bio usmjeren na stvaranje prilika koje zadržavaju i vraćaju ljude u Međimurje. U prošlom razdoblju ključnu ulogu imale su naše LAG intervencije za poljoprivredu i infrastrukturu.

Podrška malim poljoprivrednicima (INT 1.1 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava)

- Potpore za nabavu poljoprivredne mehanizacije, zemljišta i višegodišnjih nasada.
- Rezultat: modernizacija OPG-ova, rast proizvodnje lokalne hrane i otvaranje novih radnih mjesta.
- Dodatni učinak: povećana konkurentnost lokalnih proizvođača i ostanak mladih u poljoprivredi.

Razvoj lokalne infrastrukture (INT 2.1 Poboljšanje životnih uvjeta u lokalnoj sredini)

- Ulaganja JLS-ova u društvenu, kulturnu, sportsku i komunalnu infrastrukturu.
- Rezultat: izgradnja i obnova prostora za društveni život, nove mogućnosti za mlade i obitelji.
- Dodatni učinak: ravnomjerniji razvoj svih naselja i podizanje kvalitete života.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Kroz LAG natječaje i EU sredstva omogućen je razvoj u smislu moderniziranja OPG-ova do bolje društvene i kulturne infrastrukture.

Demografska revitalizacija i dugoročnost (2023-2027)

Provedba novih projekata i dodjela novih sredstava kroz LAG natječaje nisu odvojene priče, nego nadogradnja postojećih i odgovor na buduće potrebe društva.

Podrška poljoprivredi (INT 1.1 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava)

- Nastavljamo s potporama za OPG-ove radi jačanja lokalne proizvodnje hrane.
- Fokus: mladi poljoprivrednici, nove tehnologije i održivost.
- Rezultat: sigurnija radna mjesta i razvoj poljoprivrede kao temelja ostanka ljudi na selu.

Razvoj prepoznatljivog turizma (INT 1.2)

- Potpore turističkim subjektima s područja LAG-a.
- Cilj: vidljivost kontinentalnog turizma i jačanje identiteta područja.
- Rezultat: nova radna mjesta i razvoj gospodarstva kroz turizam.

Eko regija Međimurja

- LAG je suosnivač i provoditelj aktivnosti.
- Povezivanje lokalne proizvodnje hrane s očuvanjem okoliša i zdravim načinom života.
- Rezultat: Međimurje se pozicionira kao pionir zelene tranzicije.

Biodinamika (vezano uz Eko regiju)

- Uvođenje biodinamičkih principa u poljoprivredu.
- Edukacije i podrška poljoprivrednicima.
- Rezultat: zdrava hrana, očuvan okoliš i nova radna mjesta.

Digitalizacija i inovacije (LENS – AI u turizmu)

- Povezivanje tradicije s novim tehnologijama.
- Rezultat: prepoznatljivost regije i ostanak mladih kroz inovativne sadržaje.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Kroz kontinuitet i nadogradnju intervencija (poljoprivreda + turizam), uz inovacije i ekološke iskorake, gradimo učinke koji ostaju generacijama.

Izazovi i mogućnosti (2023–2027)

U novom programskom razdoblju pred nama su brojni izazovi, ali i prilike da dodatno osnažimo zajednicu i identitet Međimurja. Ne gledamo samo projekte i sredstva, već potrebe života, kako živimo, što jedemo, u kakvom okolišu odgajamo djecu i kakvu zajednicu želimo ostaviti generacijama.

Izazovi:

- Demografski trendovi: odlazak mladih, starenje populacije.
- Očuvanje resursa: pritisak na poljoprivredu, okoliš i kulturnu baštinu.
- Uključivanje osjetljivih skupina: potreba za jednakim mogućnostima za sve.
- Administrativna složenost provedbe EU projekata.
- Rizik da se razvoj svede samo na novčane benefite bez vizije i kontinuiteta.

Mogućnosti:

- Korištenje svih dostupnih fondova (EAFRD, Interreg, Erasmus+, ESF, nacionalni natječaji).
- Umrežavanje i međunarodno članstvo (Slow Food, Europarc…).
- Digitalizacija i inovacije u poljoprivredi i turizmu.
- Dugoročna vizija kroz Eko regiju i biodinamiku.
- Snaga zajednice je uključivanje svih generacija i sektora u stvaranje boljeg života.

Doprinos zajednici i uloga LAG-a:

Svaki izazov pretvaramo u priliku jer se vodimo širim promišljanjem – dugoročnim učincima na život zajednice, a ne samo kratkoročnim financijskim ciljevima.

LAG-ovski i FLAG-ovski doprinos prepoznatljivosti i razvoju

Zajedništvo, tradicija i budućnost naših zajednica

LAG-ovi i FLAG-ovi možda raspolažu s malim sredstvima, ali učinci na terenu pokazuju da se i s malo može postići mnogo.
Kroz projekte i aktivnosti ne gradimo samo nove sadržaje, gradimo zajedništvo, čuvamo tradiciju i dajemo prostor ljudima svih generacija da se uključe.
Unatoč poteškoćama, trudimo se izvući više od maksimuma jer vjerujemo da ono što radimo ima vrijednost, ne samo danas, nego i za buduće generacije.

Naš zadatak je povezati ljude, tradiciju i prirodu u priču koja donosi dobrobit svima.

HVALA NA PAŽNJI!